

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2
The Factors Administration Affecting to Supervision Administration
in Schools of The Nakhon Sawan Primary Education Service Area
Office 2

อิฐ แยมยิม^{1*} ทินกร พูลพุด² และ กฤษณะ ดาราเรือง³

Ith Yamyim¹ Tinagorn Poolput² and Kritsana Dararuang³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดนครสวรรค์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

³คณบดีคณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

*Corresponding author E-mail: ith_ith_ith@hotmail.com

Received: June 15, 2020; Revised: December 17, 2020; Accepted: December 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 และ 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 314 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยการบริหารและการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (X_2) ด้านผู้บริหาร (X_1) และด้านบุคลากร (X_3) เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 75.50 ($R^2 = .755$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.423 + 0.368(X_1) + 0.275(X_2) + 0.071(X_3)$$

$$\hat{Z} = 0.601(X_2) + 0.546(X_1) + 122(X_3)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหาร การนิเทศภายใน สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of factors relating of supervision administration in schools of the Nakhon Sawan Primary Education Service Area office 2; 2) to study

the relationship supervision administration in schools and supervision administration in schools of the Nakhon Sawan Primary Education Service Area office 2; and 3) to create an equation to forecast the factors relating to supervision administration in schools of the Nakhon Sawan Primary Education Service Area office 2. The samples consist of 282 school administrators and teachers. The statistics used analyzed by percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product-Moment correlation coefficient and to multiple regression analysis.

The results were as follows: 1) The factors relating to supervision administration in schools of the Nakhon Sawan Primary Education Service Area office 2 were at a high level. 2) The factors administration and supervision administration in schools of the Nakhon Sawan Primary Education Service Area office 2 had a positive correlation with a statistically significant at .05 level. And 3) The factor administration in schools were consisted of supervision process in schools, administration, and personnel respectively. can be used to explain variance or predict the dependent variables i.e. the supervision administration in schools at 75.50 percent with a significance level of .05 and The predictive equation of school effectiveness in term of raw scores and standardized scores are as follows.

$$\hat{Y} = 1.423 + 0.368(X_1) + 0.275(X_2) + 0.071(X_3)$$

$$\hat{Z} = 0.601(X_2) + 0.546(X_1) + 122(X_3)$$

Keywords: factors administration, supervision administration, schools

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคลสังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับการศึกษาที่ทรงพระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย ในวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในชาติให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังในการพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลายซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2554)

การนิเทศการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการนิเทศการศึกษาสามารถนำไปสู่การพัฒนา และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาการจัดการศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดประสงค์ได้ (อันติมา ยัปราชญ์, 2559) ทั้งนี้ บรรพทัญ บุญจันทร์ (2550) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนตามความเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผนการนิเทศ การกำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การนำผลการนิเทศมา

พัฒนาการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศ ได้แก่ การยอมรับความสามารถของครูและเชื่อมั่นว่าครูสามารถพัฒนาได้ การดำเนินการนิเทศ ภายใน ร่วมกันในรูปแบบกรรมการ ด้านการดำเนินการการนิเทศ ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การ ประชุมสัมมนา และการจัดนิทรรศการความรู้ด้านการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ได้แก่ มีการวางแผนในการประเมินผลการนิเทศ การใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนเพื่อการประเมินผล และการประชุมสรุปผลการประเมินผลการนิเทศภายใน เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ามีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินการการนิเทศ มีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ Glickman et al. (2004) ยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนในหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินการเรียนการสอน

จากหลักการและแนวคิดการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารการนิเทศควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้วิธีการหรือแนวทางที่มีประสิทธิภาพและได้ผลชัดเจนไม่มีความคลาดเคลื่อน นอกจากนี้ การนิเทศภายในสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ครูและบุคลากรที่รับการนิเทศ โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็นในการนิเทศให้ตรงกับความต้องการการปฏิบัติการนิเทศตลอดจนถึงการประเมินประสิทธิภาพของการนิเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา Wiles and Bondi (2004) อธิบายว่า การบริหารการนิเทศมีความสำคัญ เนื่องจากการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการคิด การวางแผน การจัดการ และการประเมินผล ที่ทำให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดการบริหารการนิเทศที่สำคัญไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านหลักสูตร และ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ในการบริหารการจัดการการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ทำให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยและองค์ประกอบที่สำคัญหลายด้านที่จะทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และสามารถเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากแนวคิดของ อัมพวรรณ สิริรักษ์ (2559) ได้กำหนดปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาที่สำคัญไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านบุคลากร และ 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 146 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 1,440 คน นักเรียน 22,954 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2, 2562, น. 5) ทั้งนี้ จากรายงานการประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ประจำเดือนมกราคม 2562 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ระบุว่าควรมีการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาเนื่องจากการนิเทศภายในเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนางานฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถบรรลุตามหลักการและจุดเน้นของการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ควรมีการพัฒนาการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนางานในฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาและส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษากับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 1,440 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อำเภอ คือ บรรพตพิสัย, อำเภอลาดยาว, อำเภอแม่แก้ว, อำเภอแม่เปิน, อำเภอชุมตาบง จากสถานศึกษาทั้งหมด 146 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 314 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, อ้างถึงใน สุทธิชัย ศรีไสย์, 2551, น. 40) โดยคำนวณที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ 0.05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1,440}{1 + (1,440)(0.05)^2}$$

$$n = 314$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านบุคลากร และด้านแรงจูงใจ ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถาม จากนั้นดำเนินการตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อกระทงคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปลองใช้ (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) หรือความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) เป็น 0.891

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณชุดค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ จำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาและการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในส่วนสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย

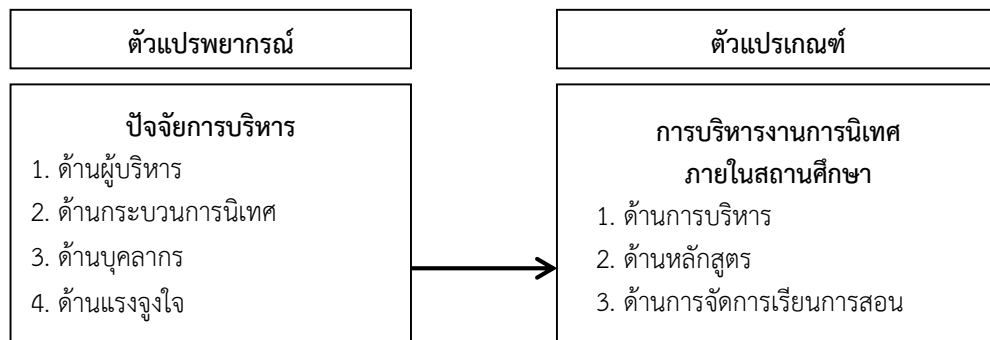
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาและการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment Correlation coefficient) และ การหาสมการพยากรณ์ที่เกิดจากปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ตัวแปรของปัจจัยการบริหารอย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร ด้านแรงจูงใจ และด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ในส่วนของ การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร และด้านหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหาร และการบริหารการนิเทศภายใน

ปัจจัยการบริหาร	Mean	S.D.	แปลผล
1. ด้านผู้บริหาร	4.49	0.13	มาก
2. ด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.19	0.17	มาก
3. ด้านบุคลากร	4.50	0.21	มาก
4. ด้านแรงจูงใจ	4.37	0.32	มาก
รวม	4.41	0.21	มาก
การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	Mean	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	4.49	0.19	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.49	0.24	มาก

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

ปัจจัยการบริหาร	Mean	S.D.	แปลผล
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.47	0.20	มาก
รวม	4.48	0.21	มาก

2) ปัจจัยการบริหารด้านผู้บริหาร (X_1) ด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (X_2) ด้านบุคลากร (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา (Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .305-.662 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับภาพรวมการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1	.065	.070	.006	.593**
X_2	.065	1	.259**	.176**	.662**
X_3	.070	.259**	1	.296**	.305**
X_4	.006	.176**	.296**	1	.111
Y	.593**	.662*	.305**	.111	1

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

3) ปัจจัยการบริหาร ด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (X_2) ด้านผู้บริหาร (X_1) และด้านบุคลากร (X_3) เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือตัวแปรตาม คือ การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 75.50 (R square = .755) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสถิติของตัวแปรปัจจัยการบริหารในการพยากรณ์การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

ปัจจัยการบริหาร	B	Beta	t	p
ด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (X_2)	.275	.601	20.468**	.000
ด้านผู้บริหาร (X_1)	.368	.546	19.301**	.000
ด้านบุคลากร (X_3)	.071	.122	4.024**	.000
ด้านแรงจูงใจ (X_4)	-.014	-.035	-1.165	.245
Constant = 1.423 $R = 0.869$ R square = 0.755 Adjusted R square = 0.752 $F = 238.02^*$				

* $p < .05$, ** $p < 0.01$

โดยสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.423 + 0.368(X_1) + 0.275(X_2) + 0.071(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.601(X_2) + 0.546(X_1) + 122(X_3)$$

สรุปและวิจารณ์ผล

1. ปัจจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบุคลากร รองลงมาคือ ด้านผู้บริหาร ด้านแรงจูงใจ และด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยทั้ง 4 ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อันติมา ยัพราษณ์ (2559) ที่อธิบายว่า การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้เกิดความเจริญงอกงาม เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถแก้ไขข้อบกพร่องและอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดประสงค์ได้ ซึ่งผลของการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กรวีร์ เกษบรรจง (2556) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพชรบุรี โดยผลของการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านมาตรฐาน การปฏิบัติงานและการฝึกอบรม และด้านการตัดสินใจ และในส่วนของการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษามาดำเนินการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผลของการวิจัยสอดคล้องกับ สุชาธิณี ปันก้อน และทศพล ธีระพร (2561) ที่ศึกษาวิจัยการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ซึ่งผลของการวิจัยพบว่าระดับการบริหารการนิเทศภายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สายวิญญ์ ดวงสนาม (2561) ที่ศึกษาวิจัยการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยผลการศึกษาพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการประชุมหลังจากการประเมิน ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการวางแผนการนิเทศตามลำดับ

2. ปัจจัยการบริหาร กับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษานั้น ผู้บริหาร บุคลากร กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และ แรงจูงใจ มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเกียรติ มาลา (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการกับการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งมีสอดคล้องกับปัจจัยด้านผู้บริหารและด้านกระบวนการนิเทศ นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ เพชรา กิตติณวิวัฒน์ และคณะ (2554) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยผลการศึกษาพบว่า การนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีสอดคล้องกับทุกปัจจัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อังคสิทธิ์ ภูผิวนัน และคณะ (2562) ที่ศึกษาวิจัยปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการ

นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำ ด้านครู ด้านการบริหารจัดการ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจูงใจ และด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการนิเทศภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีสอดคล้องกับปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร และด้านกระบวนการนิเทศ

3. การศึกษาตัวแปรพยากรณ์ทำนายการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านผู้บริหาร และด้านบุคลากร สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการวางแผน การบริหารการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำผลการประเมินผลการนิเทศมาตรวจสอบหาข้อบกพร่อง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ เพื่อดำเนินการพัฒนางานตามแผนติดตามการนิเทศเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถส่งผลทำให้มีประสิทธิภาพการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัจจัยในด้านผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตรี สอนดี (2559) เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านผู้บริหารอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร และด้านบุคลากร มีอิทธิพลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ละออง รักษา และคณะ (2559) ที่ศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยเริ่มจากการวางแผน ตลอดจนการปฏิบัติโดยยึดตามกระบวนการการนิเทศ และการสรุปผลประเมินผล เพื่อนำผลไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ครูผู้สอนโดยการสร้างบรรยากาศหรือเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรวีร์ เกษบรรจง. (2556). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพชรบุรี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 5(2), 56-68.
- บรรพทัญญู บุญจันทร์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บัณฑิตวิทยาลัย.
- เพชร กิตติฉวีรพันธ์ วารา เพ็งสวัสดิ์ และชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(2), 77-82.
- ราตรี สอนดี. (2559). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ศึกษาศาสตร์.

- ละออง รักนา ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และจำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 3(2), 80-89.
- สมเกียรติ มาลา. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง กำแพงเพชร*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, บัณฑิตวิทยาลัย.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). *การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*, 1(2), 7-9.
- _____. (2562). *รายงานการประชุม เดือนมกราคม 2562 ครั้งที่ 9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2554). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุชาธิณี ปันก้อน และทศพล ธิษะพร. (2561). การบริการการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 212-223.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- อังคลิตร ภูผิวนัน นวัตกรรม หอมสิน และประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. (2562, ธันวาคม). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผล ต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานีเขต 3. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ, ฉบับเสริม*, 59-74.
- อันติมา ยัพรราชภูร์. (2559). *กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.
- อัมพวรรณ สิริรักษ์. (2559). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศภายใน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมิน คุณภาพภายนอกในระดับดีมาก*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ครุศาสตร์.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., and Ross-Gordon, J. M. (2004). *Supervision and instructional leadership A developmental approach*. Boston, Mass: Allyn and Bacon.
- Wiles, J. W., and Bondi, J. C. (2004). *Supervision: A guide to practice (6th Ed.)*. New Jersey: Pearson.

